

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

LGD.410.001.02.2022

Pan

Jerzy Auksztol
Dyrektor Urzędu Statystycznego w Gdańsku

Urząd Statystyczny w Gdańsku
ul. Danusi 4
80-434 Gdańsk

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/001 Wykonanie budżetu państwa w 2021 r. – wykonanie planu finansowego Urzędu Statystycznego w Gdańsku

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Statystyczny w Gdańsku, ul. Danusi 4, 80-434 Gdańsk (dalej: „Urząd”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jerzy Auksztol, Dyrektor Urzędu (dalej: „Dyrektor”), od 1 października 2009 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontroler	Katarzyna Michalska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/31/2022 z 27 stycznia 2022 r. (akta kontroli str. 1-2, 5)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania planu finansowego Urzędu na 2021 r., pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności.
Zakres kontroli	<p>Ocenie podlegały w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none">– realizacja wydatków budżetu państwa i wydatków budżetu środków europejskich,– sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2021 r. w zakresie operacji finansowych,– system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań. <p>Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych za 2021 r. z danymi za 2020 r.</p> <p>Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:</p> <ul style="list-style-type: none">– analiza realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,– kontrola wykorzystania środków otrzymanych z rezerwy celowej budżetu państwa,– kontrola przestrzegania limitów wydatków, w tym wydatków na wynagrodzenia,– szczegółowa analiza wybranej próby wydatków Urzędu,– analiza przyznania i rozliczenia dotacji,– kontrola prawidłowości udzielania i realizacji wybranych zamówień publicznych,– analiza stanu zobowiązań,– analiza prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań,– analiza stosowanych przez Dyrektora procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań. <p>Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności.</p>

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623 (dalej: „ustawa o NIK”).

III. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego na 2021 r. Urzędu.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego Urzędu w 2021 r. w zakresie wydatków. Badanie wydatków bieżących jednostek budżetowych i wydatków majątkowych Urzędu w kwocie 5020,3 tys. zł (16,0% wydatków zrealizowanych przez Urząd w 2021 r.) oraz wydatków na dotacje w kwocie 1599,6 tys. zł (36,5% wydatków zrealizowanych przez Urząd w tej grupie) wykazało, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi, w sposób celowy i oszczędny, w granicach kwot planowanych i w terminach wynikających z zaciągniętych zobowiązań. Objęte badaniem środki z rezerw celowych w kwocie 3274,3 tys. zł wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem. Nie stwierdzono nieprawidłowości w objętych badaniem postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych, na które wydano 358,7 tys. zł.

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie objęte badaniem sprawozdania budżetowe Urzędu za 2021 r. oraz sprawozdania Urzędu za IV kwartał 2021 r. w zakresie operacji finansowych.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej³ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Dochody budżetowe

Opis stanu
faktycznego

Zrealizowane przez Urząd w 2021 r. dochody budżetu państwa w kwocie 28,1 tys. zł były wyższe o 15,1 tys. zł (o 116,2%) od zaplanowanych (13,0 tys. zł), głównie w wyniku wyższych wpływów z tytułu udostępniania informacji z baz i banków danych statystycznych (o 7,6 tys. zł, tj. o 58,4%) oraz uzyskania dochodów nieplanowanych (7,5 tys. zł) takich jak kary umowne i zwroty z lat ubiegłych. Przyczyny te wpłynęły również na wyższe o 7,6 tys. zł (o 37,4%) dochody Urzędu od uzyskanych w 2020 r. (20,4 tys. zł). Dochody uzyskano w rozdziałach: 75007 Jednostki terenowe podległe naczelnym i centralnym organom administracji rządowej (25,9 tys. zł) i 75056 Spis powszechny i inne (2,2 tys. zł). Głównymi źródłami dochodów Urzędu w 2021 r. były wpływy z tytułu udostępniania informacji statystycznych (20,6 tys. zł⁴) oraz zwroty z lat ubiegłych (5,0 tys. zł⁵).

Należności pozostałe do zapłaty na koniec 2021 r. w kwocie 2,8 tys. zł⁶ w całości dotyczyły kar umownych nałożonych na trzech rachmistrzów spisowych z powodu niezwrócenia do Urzędu powierzonego im sprzętu. Zaległości netto na koniec 2021 r. nie wystąpiły⁷.

(akta kontroli str. 472, 483, 508-511)

² W kontroli wykonania budżetu państwa w 2021 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

³ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁴ W § 0830 Wpływy z usług.

⁵ W § 0940 Wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych.

⁶ W całości w rozdziale 75006, § 0950 Wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów.

⁷ Na koniec 2020 r. należności pozostałe do zapłaty i zaległości netto nie wystąpiły.

2. Wydatki

2.1. Wydatki budżetu państwa

2.1.1. Wydatki budżetu państwa w Urzędzie w 2021 r. wyniosły 31 392,6 tys. zł (99,9% planu po zmianach). Z ww. kwoty 31 076,6 tys. zł to wydatki zrealizowane do 31 grudnia 2021 r., a 316,0 tys. zł – wydatki, których termin realizacji przedłużono do 30 listopada 2022 r.⁸. Wydatki zrealizowano w rozdziałach: 75007 (20 289,0 tys. zł) i 75056 (11 103,6 tys. zł).

Zaplanowany pierwotnie na 2021 r. limit wydatków Urzędu (24 072,6 tys. zł), zwiększono w trakcie roku do 34 379,8 tys. zł, tj. o 10 307,2 tys. zł (o 42,8%), z tego o 8540,2 tys. zł ze środków dwóch pozycji rezerw celowych⁹ i o 1767,0 tys. zł w wyniku 31 decyzji Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (dysponenta części budżetowej 58 Główny Urząd Statystyczny).

Z powodu nadmiaru posiadanych środków (spodziewana niższa realizacja wydatków na wypłaty wynagrodzeń i pochodnych dla rachmistrzów terenowych i rachmistrzów telefonicznych za spis kontrolny) Dyrektor w dniach 7, 16, 24 i 28 grudnia 2021 r. przekazał dysponentowi części siedem wniosków o blokadę środków na wydatki budżetowe w łącznej kwocie 2953,4 tys. zł, w tym 2918,5 tys. zł z poz. 60 rezerwy celowej (34,2% środków przyznanych z tej rezerwy). Złożenie ww. wniosków (w systemie TREZOR) poprzedzono roboczymi uzgodnieniami z dysponentem części.

Dyrektor wyjaśnił, że wnioski o blokadę środków nie mogły zostać zgłoszone przez Urząd wcześniej, ponieważ wypłaty wynagrodzeń dla rachmistrzów spisowych realizowano sukcesywnie do końca roku (najwięcej w listopadzie, a ostatnie 30 grudnia 2021 r.) oraz że nie uczestniczył w szacowaniu planu wydatków na wynagrodzenia dla rachmistrzów spisowych w województwie pomorskim.

(akta kontroli str. 39-186, 512, 524)

Wydatki Urzędu z rezerw celowych wyniosły 5611,0 tys. zł, w tym 5603,4 tys. zł w ramach środków z poz. 60. W 2021 r. Urząd nie otrzymał środków z rezerwy ogólnej budżetu państwa, ani nie przekazywał środków na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19.

(akta kontroli str. 625, 640-641)

W porównaniu do 2020 r. (23 887,1 tys. zł) wydatki Urzędy były wyższe o 7505,6 tys. zł, tj. o 31,4%. Wzrost wydatków wynikał głównie z realizacji w 2021 r. dodatkowych zadań związanych z narodowym spisem powszechnym ludności i mieszkań¹⁰ (dalej: „NSPLiM”).

(akta kontroli str. 512-514, 524)

2.1.2. Struktura wydatków Urzędu według grup ekonomicznych¹¹ w 2021 r. nie uległa istotnej zmianie w porównaniu do 2020 r. Wydatki w formie dotacji

⁸ Wydatki ujęte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego (Dz. U. poz. 2407).

⁹ O 8532,6 tys. zł z poz. 60 „Przygotowanie i przeprowadzenie Powszechnego Spisu Rolnego oraz Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań” (wysokość po korekcie z 17 listopada 2021 r.) i o 7,6 tys. zł z poz. 8 „Rezerwa na realizację projektów współfinansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE oraz ze środków pomocy bezzwrotnej, rozliczenia programów i projektów finansowanych z udziałem tych środków, a także rozliczenia z budżetem ogólnym Unii Europejskiej”.

¹⁰ Na podstawie ustawy z dnia 9 sierpnia 2019 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2021 r. (Dz. U.-z 2021 r. poz. 1143), dalej „ustawa o narodowym spisie powszechnym”.

¹¹ O których mowa w klasyfikacji paragrafów wydatków i środków, stanowiącej załącznik nr 4 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 513).

stanowiły 14,0% (w 2020 r. – 9,9%), świadczenia na rzecz osób fizycznych – 0,1% (w 2020 r. również 0,1%), wydatki bieżące jednostek budżetowych¹² – 83,4% (w 2020 r. – 87,8%), a wydatki majątkowe – 2,5% (w 2020 r. – 2,2%) ogółu wydatków Urzędu.

Wydatki Urzędu w formie dotacji w 2021 r. wyniosły 4382,1 tys. zł¹³, tj. 100,0% planu po zmianach. Dyrektor przekazał dotacje celowe 123 gminom województwa pomorskiego¹⁴ na realizację zadań określonych w art. 24 ust. 1 ustawy o narodowym spisie powszechnym, w tym m.in. na:

- weryfikację, aktualizację i uzupełnienie wykazu adresowo-mieszkaniowego przekazanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego,
- zapewnienie funkcjonowania gminnych biur spisowych,
- wyznaczenie pracowników urzędu gminy do przeprowadzenia prac spisowych,
- organizację naboru kandydatów na rachmistrzów spisowych¹⁵.

Dotacje w łącznej kwocie 4388,6 tys. zł przekazano gminom w dwóch transzach:

- 10 lutego 2021 r. na wynagrodzenia w formie dodatków spisowych (2786,1 tys. zł) i wydatki rzeczowe (69,5 tys. zł),
- 15 października 2021 r. na nagrody dla Gminnego Komisarza Spisowego i członków Gminnego Biura Spisowego (1533,0 tys. zł)¹⁶.

W całości dotacje wykorzystano 76 gmin. W przypadku pozostałych 47 gmin kwoty niewykorzystanych dotacji wyniosły od 0,02 zł do 1825,28 zł i zostały zwrócone do 2 grudnia 2021 r. (łącznie zwrócono 6,5 tys. zł).

Dyrektor oceniał prawidłowość wykorzystania ww. dotacji na podstawie przekazywanych przez gminy:

- sprawozdań budżetowych Rb-50¹⁷, prezentujących wykonanie wydatków z dotacji w ujęciu paragrafów klasyfikacji budżetowej,
- pisemnego rozliczenia dotacji zawierającego m.in. szczegółowy opis przeznaczenia środków (po zakończeniu prac spisowych).

Ocenę stopnia realizacji zadań zleconych gminom oraz nadzór nad wykorzystaniem dotacji umożliwiały cykliczne posiedzenia on-line kierownictwa Wojewódzkiego Biura Spisowego z udziałem członków Gminnych Biur Spisowych. Podczas tych spotkań m.in. omawiano kompletność zebranych kwestionariuszy spisowych oraz przekazywano rekomendacje dotyczących wydatkowania i rozliczania dotacji.

¹² W tym wydatki bieżące na realizację programów finansowanych z udziałem środków UE (250,8 tys. zł w 2020 r. i 153,0 tys. zł w 2021 r.).

¹³ W rozdziale 75056, § 2010 Dotacja celowa przekazana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminom (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami.

¹⁴ Na podstawie art. 149 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305, ze zm.) i art. 37 ust. 3 ustawy o narodowym spisie powszechnym.

¹⁵ W 2020 r. wydatki Urzędu na dotacje celowe wyniosły 2361,3 tys. zł i przeznaczone były na realizację przez gminy zadań w ramach Powszechnego Spisu Rolnego.

¹⁶ Zasady i kryteria podziału dotacji ustalone zostały przez Centralne Biuro Spisowe na podstawie „Zasad finansowania Powszechnego Spisu Rolnego 2020 i NSPLiM 2021” zatwierdzonych przez Prezesa GUS w 2020 r. oraz wytycznymi określonymi w „Propozycji podziału dotacji gminnej do NSPLiM w 2021 r.” opracowanej przez zespół roboczy składający się z przedstawicieli Centralnego Biura Spisowego oraz Wojewódzkich Biur Spisowych. Wysokość nagród dla Gminnych Komisarzy Spisowych i członków Gminnych Biur Spisowych uzależniona była od liczby ludności zamieszkującej gminę, osiągniętych wyników spisu w danej gminie oraz zaangażowania w działania promocyjne i współpracę z Wojewódzkim Biurem Spisowym.

¹⁷ Kwartalne sprawozdanie o dotacjach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami.

W 2021 r. Dyrektor nie planował i nie przeprowadził w gminach kontroli wykorzystania dotacji na realizację NSPLiM. Z wyjaśnień Dyrektora wynikało m.in., że ustawodawca nie wyposażył organów terenowych statystyki publicznej w inne kompetencje niż ocena sprawozdań Rb-50.

(akta kontroli str. 640-653, 678-701, 815-823)

Wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych wyniosły 18,9 tys. zł¹⁸ (100,0% planu po zmianach) i były wyższe o 4,2 tys. zł (o 28,8%) od zrealizowanych w 2020 r. z powodu wypłaty w 2021 r. odprawy pośmiertnej.

Wydatki bieżące jednostek budżetowych w Urzędzie wyniosły 26 185,2 tys. zł (99,9% planu po zmianach) i przeznaczone zostały głównie (71,6%) na wynagrodzenia i pochodne¹⁹. Pozostałe wydatki bieżące (28,4%) przeznaczono na zakup materiałów i usług obcych (7439,1 tys. zł), w tym na wynagrodzenia bezosobowe (3920,2 tys. zł), zakup usług remontowych (1236,3 tys. zł), usług pozostałych (742,0 tys. zł) oraz materiałów i wyposażenia (514,5 tys. zł).

W porównaniu do 2020 r. wydatki bieżące jednostek budżetowych były wyższe o 5309,7 tys. zł (o 25,6%), co wynikało głównie z wyższych o 3542,4 tys. zł wydatków na wynagrodzenia bezosobowe (wynagrodzenia rachmistrzów spisowych) oraz o 814,3 tys. zł wydatków na zakup usług remontowych²⁰.

Dyrektor wyjaśnił, że zakres wykonanych prac remontowych w siedzibie Urzędu wynikał z realizacji obowiązku należytego dbania o stan techniczny nieruchomości będącej w trwałym zarządzie Urzędu, w tym z realizacji zaleceń po przeglądach budowlanych i wniosków z audytu energetycznego budynku. Był także niezbędny dla spełnienia wymogów higieniczno-sanitarnych oraz zapewnienia bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników Urzędu.

(akta kontroli str. 516-521, 524, 540-543, 815-823)

Wydatki na wynagrodzenia w 2021 r.²¹ wyniosły 15 834,2 tys. zł (99,8% planu po zmianach) i w porównaniu do 2020 r. były wyższe o 5,9% (o 875,3 tys. zł), z tego:

- o 7,0% (o 796,0 tys. zł) na wynagrodzenia dla członków korpusu służby cywilnej (status 03),
- o 2,2% (o 79,3 tys. zł) dla osób nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń (status 01).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego pełnozatrudnionego w 2021 r. wyniosło 5473,15 zł (status 01 – 4338,96 zł, status 03 – 5941,59 zł) i było o – odpowiednio – 9,4%, 6,5% i 10,2% wyższe w porównaniu do 2020 r.

Z wyjaśnień Dyrektora wynikało, że wzrost wydatków był skutkiem wypłaty w 2021 r. specjalnych dodatków motywacyjnych, nagród specjalnych, a także dodatków spisowych z tytułu realizacji dodatkowych zadań w związku z NSPLiM. Wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Urzędzie spowodowany był wzrostem minimalnego wynagrodzenia i w związku z tym również pochodnych od wynagrodzenia zasadniczego, m.in. dodatku stażowego i premii regulaminowej. Ponadto w 2021 r. wypłacono nagrody jubileuszowe 45 pracownikom Urzędu (w 2020 r. takie nagrody wypłacono 28 pracownikom).

¹⁸ W rozdziale 75007, § 3020 Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń.

¹⁹ W tym wynagrodzenia i pochodne (nagrody, dodatki zadaniowe i specjalne) w związku z uczestnictwem niektórych pracowników Urzędu w realizacji projektów i grantów finansowanych z udziałem środków UE (153,0 tys. zł).

²⁰ W 2021 r. w Urzędzie zrealizowano następujące zadania: remont pomieszczeń sanitarnych, wymiana stolarki okiennej we wschodniej części budynku Urzędu, remont elewacji budynku Urzędu oraz remont pomieszczeń piwnicznych od strony wewnętrznej budynku.

²¹ Według Rb-70 – Sprawozdania o zatrudnieniu i wynagrodzeniach za IV kwartał 2021 r. (obejmującego okres od początku roku do końca IV kwartału 2021 r.).

Przeciętne zatrudnienie (w przeliczeniu na pełne etaty) w Urzędzie w 2021 r. (241 osób) było niższe o osiem osób (o trzy osoby w statusie 01 i o pięć osób w statusie 03) w porównaniu do 2020 r.

Z wyjaśnień Dyrektora wynikało, że zmniejszenie zatrudnienia było skutkiem optymalizacji procesów badawczych w statystyce i procesów administracyjnych, ponadto epidemia spowodowała dostosowanie Urzędu do realizacji zadań statutowych w nowych warunkach.

(akta kontroli str. 502-507, 523, 815-823)

Wydatki Urzędu na wynagrodzenia w 2021 r. zrealizowano głównie w rozdziale 75007 (14 716,0 tys. zł). Pozostałe wydatki z tego tytułu (1118,2 tys. zł) zrealizowano w rozdziale 75056, jako wydatki na wynagrodzenia pracowników Urzędu w związku z realizacją przez nich zadań w ramach NSPLiM, w tym m.in. za pełnienie funkcji rachmistrzów wewnętrznych (600,9 tys. zł).

Oszacowane przez dysponenta części 58 i przyznane Urzędowi środki w kwocie 607,0 tys. zł na wypłatę wynagrodzeń rachmistrzom wewnętrznym w rozdziale 75056²² (z poz. 60 rezerw celowych) w trakcie postępu prac spisowych okazały się mniejsze od faktycznych potrzeb.

W wyniku zgłoszenia przez Urząd 1 września 2021 r. niewystarczających środków z tego tytułu w rozdziale 75056 dysponent części 58 zwiększył plan finansowy Urzędu w rozdziale 75007 (w celu zabezpieczenia środków na wypłaty dla rachmistrzów wewnętrznych). W efekcie wydatki na ww. wynagrodzenia zrealizowano też w rozdziale 75007 (158,3 tys. zł).

(akta kontroli str. 85, 124-125, 524, 815-823)

W 2021 r. w Urzędzie nie zawarto umów zlecenia i najmu personelu na okresy obowiązywania dłuższe niż sześć miesięcy, zarówno w ramach budżetu państwa, jak i budżetu środków europejskich.

Wydatki w § 4170 Wynagrodzenia bezosobowe w kwocie 3920,2 tys. zł dotyczyły wynagrodzenia wypłaconego 834 osobom fizycznym za wykonanie prac rachmistrza spisowego (w rozumieniu art. 17b ust. 1 pkt 2 ustawy o narodowym spisie powszechnym) w okresie od 20 maja do 30 września 2021 r.

(akta kontroli str. 6-8, 512-515, 630-638)

Wydatki majątkowe wyniosły 806,4 tys. zł (w tym 490,4 tys. zł zrealizowano do 31 grudnia 2021 r., a 316,0 tys. zł to wydatki, których termin realizacji został przedłużony do 30 listopada 2022 r.), tj. 100,0% planu po zmianach. Były wyższe o 311,4 tys. zł (o 62,9%) od pierwotnie planowanych i o 268,7 tys. zł (o 50,0%) od zrealizowanych w 2020 r.

Do 31 grudnia 2021 r. zrealizowano wydatki na trzy zadania (jedną inwestycję²³ i dwa zakupy inwestycyjne²⁴), w tym jedno²⁵ utworzone w trakcie roku w związku z powstałymi oszczędnościami i pilną potrzebą zapewnienia sprawnego urzędnictwa

²² Decyzja znak GUS-DB01.3020.65.2021.5 z 10 sierpnia 2021 r. na podstawie decyzji Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej znak MF/FS3.4143.3.156.2021.MF.2487 z 10 sierpnia 2021 r.

²³ „Przebudowa instalacji centralnego ogrzewania w siedzibie US w Gdańsku” (415,0 tys. zł w rozdziale 75007, § 6050 Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych).

²⁴ „Zakup i dostawa serwera wraz z wymaganymi licencjami CAL oraz oprogramowaniem do tworzenia kopii zapasowych w Urzędzie” oraz „Zakup i dostawa urządzenia wielofunkcyjnego dla Urzędu” (odpowiednio 65,2 tys. zł i 10,2 tys. zł w rozdziale 75007, § 6060 Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych).

²⁵ „Zakup i dostawa urządzenia wielofunkcyjnego dla Urzędu”

wielofunkcyjnego w komórce organizacyjnej Urzędu, odpowiadającej m.in. za przygotowanie materiałów do publikacji²⁶.

Wydatki majątkowe w kwocie 316,0 tys. zł (na dwa zakupy inwestycyjne), których termin realizacji został przedłużony do 30 listopada 2022 r., opisano w punkcie 2.1.5 wystąpienia.

(akta kontroli str. 516-521, 531-539)

2.1.3. Zobowiązania Urzędu na koniec 2021 r. (1186,9 tys. zł) w porównaniu do stanu na koniec 2020 r. były wyższe o 19,5 tys. zł (o 1,7%). Dotyczyły głównie dodatkowego wynagrodzenia rocznego z pochodnymi (1152,5 tys. zł). Zobowiązania wymagalne na koniec 2021 r. nie wystąpiły. W 2021 r. w Urzędzie nie wystąpiły wydatki lub zobowiązania z tytułu odsetek za nieterminowe regulowanie zobowiązań.

(akta kontroli str. 524)

2.1.4. W 2021 r. nie wystąpiły w Urzędzie wydatki budżetu państwa, które nie wygasły z upływem 2020 r.

(akta kontroli str. 473-475)

2.1.5. Wydatki majątkowe Urzędu w kwocie 316,0 tys. zł zostały zgłoszone i ujęte w wykazie wydatków, które w 2021 r. nie wygasły z upływem roku budżetowego. Dotyczyły zakupów biblioteki taśmowej z oprogramowaniem oraz samochodu osobowo-dostawczego. Potrzebę ich realizacji Urząd zgłosił w związku z nowelizacją ustawy budżetowej na 2021 r.²⁷ (uzasadnienie wniosku opisano w punkcie 2.1.6), a plan wydatków na ich realizację zwiększono 29 października 2021 r. Wydatki zgłoszono do wydatków niewygasających z upływem 2021 r., ponieważ zachodziło wysokie ryzyko, że dostawa omawianych zakupów nie będzie możliwa do końca 2021 r. W wyniku postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, 30 grudnia 2021 r. zawarto umowę na dostawę samochodu osobowo-dostawczego (dostawa nastąpi w lipcu 2022 r.). Postępowania na zakup biblioteki taśmowej w 2021 r. nie rozstrzygnięto, ponieważ nie złożono żadnej oferty. Kolejne postępowanie Urząd zaplanował na kwiecień 2022 r.

(akta kontroli str. 544-574)

2.1.6. W związku z wejściem w życie 22 października 2021 r. nowelizacji ustawy budżetowej na rok 2021, dysponent części 58 zwiększył 29 października 2021 r. plan wydatków Urzędu o 1240,0 tys. zł z przeznaczeniem na utworzenie funduszu motywacyjnego (890,0 tys. zł) i realizację dwóch zakupów inwestycyjnych (350,0 tys. zł).

Zakupy te zostały ustalone w porozumieniu z dysponentem części 58 i dotyczyły biblioteki taśmowej z oprogramowaniem oraz samochodu osobowo-dostawczego. Jako uzasadnienie pierwszego zakupu wskazano konieczność wymiany przestarzałego sprzętu w celu zapewnienia wykonywania kopii zapasowej danych i ciągłości działania serwerów na taśmach pozwalających na ich otworzenie w przypadku awarii (posiadana biblioteka taśmowa ulegała awariom, wymagała serwisu, konserwacji i ciągłych napraw, co generowało dodatkowe koszty, które trudno było zaplanować lub naprawa była niemożliwa ze względu na brak na rynku części zamiennych), a drugiego – potrzebę wymiany wyeksploatowanego samochodu osobowo-dostawczego, wykorzystywanego od 2010 r. do realizacji zadań bieżących Urzędu i ulegającego częstym i kosztownym awariom.

²⁶ Urządzenie zastąpiło urządzenie używane od 2003 r. i 7 października 2021 r. przeznaczone do likwidacji jako składnik zużyty (koszty jego naprawy były zbliżone do kosztów zakupu nowego urządzenia).

²⁷ Ustawa z dnia 1 października 2021 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2021 (Dz. U. poz. 1900).

Z wyjaśnień Dyrektora wynikało, że wydatki na taki rodzaj zakupów inwestycyjnych dotychczas przewidywano w budżecie państwa przy realizacji spisów (raz na 10 lat). W 2020 r. (Powszechny Spis Rolny) i 2021 r. (NSPLiM) ich nie planowano, dlatego Urząd skorzystał z propozycji zgłoszenia takich potrzeb w IV kwartale 2021 r.

(akta kontroli str. 549, 815-823)

2.1.7. Badanie:

- wykorzystania przez Urząd środków w kwocie 3274,3 tys. zł z poz. 60 rezerw celowych (38,3% kwoty zwiększającej plan Urzędu środkami z rezerw) wykazało, że środki, wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, nie mogły zostać ujęte w planie Urzędu na etapie jego konstruowania (wszystkie związane były z przygotowaniem, realizacją lub promocją NSPLiM),
- wydatków na dotacje w kwocie 1599,7 tys. zł (36,5% wydatków zrealizowanych przez Urząd w tej grupie)²⁸ wykazało, że Urząd przekazał dotacje w wysokościach zgodnych z zasadami i kryteriami ustalonymi przez dysponenta części 58 i w terminach umożliwiających wykonanie prac spisowych, gminy zwróciły niewykorzystane części dotacji w 2021 r. (4,0 tys. zł), a otrzymane od gmin sprawozdania Rb-50 zostały w Urzędzie zweryfikowane pod kątem prawidłowości ich sporządzenia,
- wydatków bieżących jednostek budżetowych i wydatków majątkowych Urzędu w kwocie 5020,3 tys. zł²⁹, stanowiących 15,8% wydatków ogółem poniesionych w Urzędzie w 2021 r., wykazało, że służyły one realizacji zadań statutowych Urzędu, dokonano ich do wysokości kwot ujętych w planie finansowym (po zmianach) i w terminach wynikających z zaciągniętych zobowiązań.

(akta kontroli str. 626-629, 702)

Analiza sprawozdań budżetowych Rb-50 za IV kwartał 2021 r., przekazanych Urzędowi przez 20 wybranych do badania gmin województwa pomorskiego (ze 123, które w 2021 r. otrzymały od Dyrektora dotacje na realizację zadań w ramach NSPLiM) wykazała, że w ww. sprawozdaniach 12 gmin wydatki na wynagrodzenia w formie dodatków spisowych dla pracowników Urzędu ujęto w § 3020 Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń, a osiem – w § 4010 Wynagrodzenia osobowe pracowników. Wydatki na nagrody dla Gminnego Komisarza Spisowego oraz członków Gminnych Biur Spisowych 11 gmin ujęto w § 3040 Nagrody o charakterze szczególnym niezaliczone do wynagrodzeń, a dziewięć – w § 4010.

(akta kontroli str. 702-766)

Z wyjaśnień Dyrektora wynikało, że decyzje wynikające ze stosowania przepisów prawa podatkowego i ubezpieczeń społecznych związane z przypisaniem wypłaconych świadczeń do określonego rodzaju przychodu podejmuje kierownik jednostki. Gminy samodzielnie prowadzą gospodarkę finansową i określają kwalifikację wydatku, a brak legalnej definicji dodatku zadaniowego powoduje, że gminy samodzielnie decydują, do jakiej kategorii przychodów zakwalifikują wypłacane świadczenia, a w konsekwencji o ich klasyfikacji budżetowej w sprawozdaniu Rb-50.

(akta kontroli str. 815-823)

²⁸ Wydatki na dotacje dla gmin wytypowano w sposób celowy (badaniem objęto dotacje dla 20 ze 123 gmin).

²⁹ Z tego: 36 pozycji wydatków bieżących jednostek budżetowych na łączną kwotę 4550,0 tys. zł i cztery pozycje wydatków majątkowych na łączną kwotę 470,3 tys. zł. Badaniem objęto wydatki dokonane na podstawie 30 dowodów księgowych na kwotę 4402,4 tys. zł dobranych losowo z zapisów na koncie ma konta 130 z zastosowaniem metody monetarnej MUS (metoda statystyczna uwzględniająca prawdopodobieństwo wyboru proporcjonalnie do wartości transakcji – założono: próg istotności: 2% pozapłatowych wydatków bieżących, istotność wykonawczą: 0,75 progu istotności i ryzyko statystyczne: 50%) oraz na podstawie siedmiu dowodów księgowych na kwotę 617,9 tys. zł dobranych w sposób celowy – z populacji wydatków w kwocie 7343,6 tys. zł, odpowiadającej pozapłatowym wydatkom bieżącym i majątkowym, po wyłączeniu wydatków o wartości jednostkowej poniżej 1000 zł.

2.1.8. W 2021 r. w Urzędzie przeprowadzono 11 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego z zastosowaniem przepisów Prawa zamówień publicznych³⁰. Wszystkie postępowania zrealizowano w trybie podstawowym bez przeprowadzenia negocjacji. Wartość netto zawartych w wyniku tych postępowań umów wyniosła 1865,5 tys. zł.

Badanie wybranego w sposób celowy postępowania o udzielenie zamówienia pn. „Zaprojektowanie i wykonanie remontu piwnicy w budynku Urzędu Statystycznego w Gdańsku” (o wartości szacunkowej netto 267,3 tys. zł) wykazało, że przeprowadzono je z zachowaniem przepisów ww. ustawy.

Przestrzeganie w Urzędzie wewnętrznej pisemnej procedury udzielania zamówień publicznych o wartości szacunkowej nieprzekraczającej progu zobowiązującego do stosowania przepisów Prawa zamówień publicznych potwierdzono w wyniku badania zamówienia pn. „Zakup i dostawa serwera wraz z wymaganymi licencjami CAL oraz oprogramowaniem do tworzenia kopii zapasowych”.

Realizacja obu ww. zamówień w zakresie przedmiotu zamówienia, terminu jego realizacji i wysokości wynagrodzenia wypłaconego wykonawcy (łącznie w wyniku realizacji tych zamówień w 2021 r. wypłacono 358,7 tys. zł) była zgodna z treścią zawartych umów.

Urząd prawidłowo wywiązał się z obowiązku publikacji i zapewnienia aktualności planu postępowań o udzielenie zamówień w 2021 r., a także w terminie przekazał Prezesowi UZP roczne sprawozdanie o udzielonych zamówieniach.

(akta kontroli str. 281-465)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.2 Wydatki budżetu środków europejskich

Opis stanu
faktycznego

Wydatki budżetu środków europejskich w Urzędzie w 2021 r. wyniosły 284,0 tys. zł, (102,2 tys. zł w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020 i 181,8 tys. zł w ramach Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja i Rozwój 2014-2020). W porównaniu do 2020 r. wydatki te były niższe o 3,7%, a w porównaniu do planu po zmianach – niższe o 9,6%. Wydatki przeznaczono na wynagrodzenia i pochodne dla tych pracowników Urzędu, którzy realizowali różne zadania w ramach czterech projektów rozwojowych finansowanych ze środków UE³¹. Urząd nie był jednostką autorską tych projektów. Uczestniczył w ich realizacji jako partner i podmiot upoważniony do ponoszenia wydatków w projekcie.

(akta kontroli str. 522, 526-530)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego Urzędu w 2021 r. w zakresie wydatków. Badanie wydatków bieżących jednostek budżetowych i wydatków majątkowych Urzędu w kwocie 5020,3 tys. zł (15,8% wydatków zrealizowanych przez Urząd w 2021 r.) oraz wydatków na dotacje w kwocie 1599,7 tys. zł (36,5% wydatków zrealizowanych przez Urząd w tej grupie) wykazało, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi, w sposób celowy i oszczędny, w granicach kwot

³⁰ Ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1129, ze zm.).

³¹ Projekty: POPC.02.03.01-00-0064/18 Otwarte dane plus (OD+), POPC.02.03.01-00-0077/19 Wrota Statystyki, POPC.02.01.00-00-0083/18 Przestrzenne dane statystyczne w systemie informacyjnym państwa (PDS) i POWER.02.18.00-00-0017/18 System Monitorowania Usług Publicznych – wdrożenie SMUP.

planowanych i w terminach wynikających z zaciągniętych zobowiązań. Objęte badaniem środki z rezerw celowych w kwocie 3274,3 tys. zł wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem. Nie stwierdzono nieprawidłowości w objętych badaniem postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych, na które wydano 358,7 tys. zł.

OBSZAR

3. Sprawozdania

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań jednostkowych Urzędu:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2021 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki (dysponent trzeciego stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(akta kontroli str. 466-501, 575-581)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności Urzędu w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez Urząd sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych. Objęte badaniem sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym oraz formalno-rachunkowym.

V. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie³² umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Gdańsk, 23 marca 2022 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura NIK w Gdańsku
Dyrektor

p.o. DYREKTOR DELEGATURY
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
w Gdańsku
Tomasz Staboszowski

Kontroler:

Katarzyna Michalska
główny specjalista k.p.

Michalska

podpis

[Handwritten signature]

³² Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.